

20:10 19:09

עליון המסע

לפרשת השבוע

אתחנן
נחמו

הפטרה: נחמן נחמן - 1"6 קאק

"רב לך אל תוסף דבר אלי
עוד בדבר הזה" (ג, כו)

הפסוק אומר ולדבקה בו"
[דברים יא, כב] דרשו חז"ל
בספרי - הדבק בחכמים
ותלמידיהם. אמר הרה"ק רבי
דוד משה מטשורטקוב: בדרך
רמז יש לומר, שבא הכתוב
ללמדנו פרק במעלת
ההתדבקות לצדיקים, שהמדבק
נפשו בהם כמתדבק לשכינה
כביכול, ומובטח לו שלא תאונה
לו רעה ונגע לא יקרב באוהלו.
ולזה מרמז הכתוב. כאשר 'רב
לך' - יש לך רב ורבי לכוון
ארחותיך, והנך מקושר בו בלב
ונפש, אז 'אל תוסף דבר אלי
עוד' - לא תצטרך להרבות
בתפלה ובתחנונים ולהפציר
בקדוש ברוך הוא להעביר גזרות
ולהרבות ישועות, כי מעצמה
תדבק בך הטובה לשבתך שקט
ושאנן כל הימים. וכמו שכתב
הרדב"ז: "אמרו בספרי החכמה
כי בהיות האדם מתכוון אל רבו
ונותן אליו לבו תתקשר נפשו
בנפשו ויחול עליו מהשפע אשר
עליו ויהיה לו נפש יתירה.

תרפ"א - תשע"ב 1920-2013

מה אומרים על העלון ?
נשמח לשמוע -
0506255911
elial@eca.gov.il

אשרי אדם מצא חכמה
ואדם יפיק רבונה
משלי ב' 13

דבר תורה על הפרשה

בספר "טובך יביעו" (ח"ב עמוד רפ"ו)

מביא בשם החזון איש זצ"ל שאין תפילה ששבה
ריקם, אין מילה של תחינה וריצוי שמוציא יהודי
מפיו שלא תפעל את פעולתה, אם היום או מחר,
אם בשנה זו או בשנה הבאה, או לאחר שנים
רבות, אם אצל המתפלל עצמו או אצל זרעו
אחריו. דבר זה צריך להיות חדור אצל כל יהודי.
בירושלים חי יהודי תלמיד חכם שחזר בתשובה
לפני שנים רבות, ומקורביו מספרים על יראת
השמים שבו, על הצלחותיו בכל תחום, ועל כך
שכל מה שהוא עושה ה' מצליח בידו, כל מפעל
שהוא מייסד עולה למעלה ראש, ולכל שיעור
שהוא מקים נמשכים על אתר לומדים רבים.
האיש, שמו ר' ברוך היימן, סיפר לאחרונה על
הגורם להצלחותיו, וכדאי לחרוט את הדברים על
לוח הלב, למען נלמד ונשכיל מכך על כוחה של
תפילה. בקום המדינה, בממשלתו של בן גוריון,
היה שר החינוך, בשם זלמן ארן, שהיה ממקורביו
ומעריציו של ראש הממשלה דוד בן גוריון. לאותו
שר חינוך, למרות שלא שמר מצוות, הייתה אישה
מסורתית שהקפידה על הדלקת נרות בכל ערב
שבת, ובשעת הדלקת הנרות הייתה מתפללת על
בניה שיהיו מוצלחים כמו.. דוד בן גוריון, שהרי
הוא היה הדמות המוערכת

והנערצת על בעלה כבוד שר החינוך, שסיפר תמיד על כוחו וגדולתו של
האיש. לימים נפגש ראש הממשלה עם החזון איש בעניין גיוס בני הישיבות,
וכשחזר ראש הממשלה מהפגישה סיפר לחברו הטוב שר החינוך מר זלמן
ארן את התפעלותו מהחזון איש, וכי ראה בו דמות בעלת שיעור קומה והנהגה
מיוחדת. שמע זאת כבוד שר החינוך וכשבא לביתו סיפר לאשתו את דבר
הפגישה של ראש הממשלה עם הרב ואת התפעלותו המיוחדת מהחזון
איש, שמעה זאת אשת השר ואמרה לעצמה, אם בן גוריון מתפעל מהחזון
איש וראה בו דמות מיוחדת, יוצא מזה שהוא יותר ממנו, אם כן מדוע אתפלל
בהדלקת הנרות על בני שיהיו כמוהו, אתפלל ישירות שיהיו כמו החזון איש!
אמרה וכך עשתה, ומאותה שבת התפללה מעומק ליבה שיהיו בניה כמו
החזון איש. אני, מספר הרב היימן, נכדו של זלמן ארן, ותפילותיה של אותה
סבתא אף שלא הייתה מל"ו צדקניות שבדור, פעלו את פעולתן אף לאחר
שנים רבות וקרבוני לתורה ולמצוות, ואף נתנו בידי את כוח ההצלחה.
מסיפור זה אנו למדים את כוחה של תפילה הבאה מעומק הלב של כל אדם,
כמו שאנו אומרים בתפילה "כי אתה שומע תפילת כל פה". שבת שלום.

מותר לדבר בבית הכנסת
רק עם ה' יתברך

בן ברטה ושלמה

העלון מוקדש לעילוי נשמות

זיסים אלבס

אליהו שלם בן מזל

שושנה בת ויקטוריה

זוהרה בת רחל

איציק הרוש

רפי גולן

ר' רחמים רובין

ברטה בת
מרים

לאה חכמון
בת מרים

יעקב אסטרוך בן זהבה

שלמה בן
שושנה

אברהם בן
שושנה

יִלְדֵי הַשָּׂפָת יְלָדִים יְקָרִים!

הוא נגש מיד למלאכה: הזמין את בעלי המקצוע הכי טובים, קרא לקבלנים המקצועיים ביותר, והורה להם להשתמש בחמורים הכי יקרים ואיכותיים שיש בשוק, כדי לבנות ארמון מפאר באיכות גבוהה מאד

"לֵתֶת לָךְ עָרִים גְּדֹלָת וְטֹבֵת אֲשֶׁר לֹא בְּנִיתָ" (דברים ו, י)

מעשה בעשיר אחד שהיו לו שני בנים. האחד היה צדיק וישר, למד תורה מבקר עד ליל ועבד את השם בכל לבו. השני היה רשע ופורק על, שהשליך מעליו את התורה והמצוות. באחד הימים קרא האב לבן הרשע ואמר לו: "שמע בני. יש בבעלותי מגרש גדול במיוחד, במקום היפה והמוצלח ביותר בעיר. אני נותן לך את כל הכסף שלי – תשתמש בו כדי לבנות לך בית מפאר ומיוחד, ארמון רחב ידיים. אל תחסוך בהוצאות. שיהיה לך לבריאות". הבן היה מפתה והודה לאביו בהתרגשות: "תודה רבה, אבא!" הוא נגש מיד למלאכה: הזמין את בעלי המקצוע הכי טובים, קרא לקבלנים המקצועיים ביותר, והורה להם להשתמש בחמורים הכי יקרים ואיכותיים שיש בשוק, כדי לבנות ארמון מפאר באיכות גבוהה מאד. הארמון המיוחד ההולך ובנה היה לשיחת היום בעיר, כל אנשי העיר דברו עליו והתפעלו ממנו. היו אפילו כאלה שהלכו כל יום לבדק את קצב התקדמות הבניה של הארמון המפאר. גם הבן הטוב שמע את החדשות. בהזדמנות מתאימה נגש לאביו ושאל אותו: "אבי היקר, איך זה יכול להיות שאתה מעדיף את הבן המשחת והרשע על פני? "סמך עלי", ענה לו האב. "אני יודע מה שאני עושה". הבן לא המשיך לשאול, וחזר ללמוד תורה הקדושה. מיום ליום הלכה הבניה והתקדמה, והבניין כמעט השלם. אבל לעמת מצב הארמון שהלך והשתפר – מצבו של הבן הרשע הלך והתדרדר. הוא הרי חי חיי הוללות, אכל ושתה בלי חשבון והתנהג בצורה בלתי מרסנת – וזה השפיע מאד על הבריאות שלו. עם הזמן הוא נחלש וחלה, וכעבר זמן קצר נפטר. ולידי מי עבר הארמון המפאר והנפלא? כמובן, לידי אחיו היחיד – הבן הצדיק! עכשיו הבן הצדיק ואמר: "אבא באמת ידע מה שהוא עשה. כך הרווחתי שני דברים: דבר ראשון – בזמן שאחי המסכן עבד קשה להדריך את הפועלים ולפקח על העבודה, אני ניצלתי את הזמן ולמדתי תורה. דבר שני – לו הייתי אני אמור לבנות את הבניין, לא הייתי מצליח להגיע לתוצאה כל-כך מפארת ומשלמת, משום שאני לי הבנה ומשגים בכל המותרות והשכלולים שאחי הכניס בארמון. עכשיו הרווחתי את שני העולמות – גם את למוד התורה, וגם את הארמון המפאר והמשכלל". גם הקדוש-ברוך-הוא הביא את עם-ישראל אל ארץ ישראל, ונתן להם הכל מן המוכן, לרשת את הארץ הטובה והמשבחת ולהנות מכל מה שיש בה.

קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך

וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בַּעַת הַהוּא לֵאמֹר (דברים ג, כג). - רבותינו אומרים (דברים רבה יא, ו) שמשם רבינו התפלל תקט"ו (515) תפילות כמנין "ואתחנן" לפני הקדוש ברוך הוא כדי שיכניסו לארץ ישראל. לכאורה המילה "לאמר" בפסוק זה מיותרת, שהרי משה רבינו מתחנן ומתפלל לפני ה' יתברך ומה שייך לומר בזה "לאמר" המורה על העברת ומסירת הדברים לישראל (וכמו שנאמר: "וידבר ה' אל משה לאמר" - הקב"ה דיבר אל משה, שיעביר ויאמר הדברים לישראל). לכאורה היה לו לומר רק "ואתחנן אל ה' בעת ההיא". אלא אומר אור החיים הקדוש דבר נפלא מאוד, משה רבינו העביר מסר עצום לעם ישראל: "דעו לכם, התפללתי לפני הקב"ה תקט"ו תפילות (515 תפילות) ובכל זאת לא נתקבלו תפילותי, אך אל תחשבו שרציתי להפסיק להתפלל, לו הייתה לי את האפשרות הייתי ממשיך להתחנן ולבכות לפני ה' יתברך, אך מה אעשה שהקב"ה גור שלא אמשיך להתפלל באומרו "רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה" (דברים ד, כו), אל תוסף - לאו מהתורה שלא אמשיך להתפלל. אולם אתם בני ישראל, שאין לכם את הלאו והאיסור הזה, תמשיכו כל העת להתפלל ואל תפסיקו, אפילו כשאתם רואים שלא נתקבלה תפילתכם תמשיכו להתפלל, ואל תתייאשו מהרחמים", קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה' (תהילים כו, יד), ואם לא תתקבל תפלתך חזור וקוה (רש"י שם), תתפלל עוד פעם ועוד פעם עד שלבסוף תשמע תפילתך, כיון שאין תפילה ששבה ריקם. רבותינו אומרים שאם משה רבינו היה מתפלל עוד תפילה אחת מיד היה ה' יתברך מקבל תפילתו, אם היה מתפלל 516 תפילות הייתה מתקבלת תפילתו ויכנס לארץ, ומדוע? כיון שזה מספר התפילות שה' יתברך קבע בשביל כניסתו לארץ (אלא שהקב"ה לא רצה שמשם רבינו יכנס לארץ ולכן אסר עליו להמשיך להתפלל, ובטעם הדבר מדוע לא רצה ה' יתברך שמשם רבינו יכנס לארץ הארכנו במקום אחר. כל תפילה שאדם מתפלל עושה רושם בשמים, אצל בני האדם אם לא נחת כלום זה אפס, אין ערך לאפס. אך אצל הקב"ה זה לא כך, אצל ה' יתברך גם לאפס יש ערך. לפעמים אדם מנסה להתפלל אך לא מצליח לכוון בתפילתו או שאינו מצליח להתפלל מעומק הלב. נכון, התפילה הזאת שווה אפס ולא יקבל עליה האדם את מבוקשו, אך ה' יתברך שומר את התפילה הזאת בגנוי מרומים ומחכה שהאדם יתפלל תפילה אחת מעומק הלב ותעלה עמה את כל התפילות האחרות, מאפס ועוד אפס ועוד אפס עושה ה' יתברך מיליונים ומיליארדים, ברגע שמתפלל האדם תפילה אחת בכוונה, לוקח הקב"ה את אותה תפילה ומניח אותה לפני כל תפילות האפסים ויוצא מיליונים, ברגע אחד כל התפילות והבקשות מתקבלות. סיפר לי אדם שהיה רחוק משמירת תורה ומצוות ששמע מחבירו שהתפילות שמתפללים ביום הילולא על ציונו של אור החיים הקדוש מתקבלות ביותר, ולכן החליט להשתטח על ציונו הקדוש ולהתפלל מעומק הלב בסיפורו ויתבטלו כל הצרות הפוקדות אותו. במשך חצי שעה נדחק ונכנס בין המון העם עד שהגיע לציונו הקדוש של רבינו חיים בן עטר ושם התפלל מעומק הלב ופרץ בבכי כל כך גדול עד שהרגיש כאילו ליבו יוצא מקרבו, ולאחר תקופה קצרה כל הצרות והבעיות הסתדרו, ואמר שהוא מרגיש שאותה תפילה שהתפלל מעומק הלב פעלה הכל, שערי דמעה לא ננעלו (ברכות לב ע"ב), תפילה שמתפלל האדם מעומק הלב נשמעת ומתקבלת.

רבי מאיר נתן הלפרשטאם

נפטר בשנת תרנ"ח הגה"ק רבי מאיר נתן בהרה"ק ר' חיים הלפרשטאם מצאנז. בשנת תרט"ו פרצה מגפה בעיר צאנז ופלם יצאו מן העיר, ואביו ה'דברי חיים' מצאנז בקש ממנו שיישאר בצאנז כדי שיגן על העיר, ואז נפטר במגפה, ואביו התאבל עליו מרה, ואמר בהספידו עליו: כי אלו היה נשאר בחיים היה מגיע בגדלותו כאחד מתלמידי הבעל שם טוב...

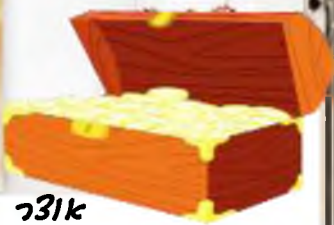

כל אדם המענג את השבת, יינתנו לו כל משאלות ליבו."

נתיבי אור

אוצר אהרן נ'ס"ט י"ן

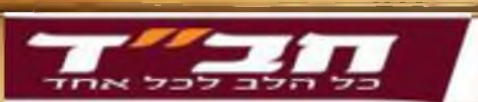
התורה אומרת: " ויוסף היה במצרים ", ומבאר רש"י: "וומה בא ללמדנו, וכי לא היינו יודעים שהוא היה במצרים? אלא להודיעך צדקתו של יוסף, הוא יוסף הרועה את צאן אביו, הוא יוסף שהיה במצרים ונעשה מלך, ועומד בצדקו."

דזיוק לאליה

"ובקשתם משם את ה' אלוקיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך" [ד, כט]

ומצאת' הוא לשון יחיד, אפשר לומר כי יש כמה קטרוגים בעליית התפלה, ואולם אם יש צדיק אחד שתפלתו ראוי לעלות שאין בה שמץ דופי, אגב תפלת הצדיק יעלו גם יתר התפילות, כי הצדיק בתפלתו בוקע חלוני רקיע עד שיש מעבר לכל התפילות, לכן אמר 'ובקשתם' כולם, 'ומצאת' על ידי היחיד, 'כי תדרשנו' נשמעו על ידו כל התפלות, כמו שאמרו בשרה (בראשית רבה נג, ח) הרבה עקרות נפקדו עמה (מלוא העומר) כמו"כ כתב הבן איש חי (בניהו בן יהוידע ברכות ה) "כי על הרוב אין תפלתו של האדם שלימה מצד הכוונה, אך נשלם חסרונה מחמת הצטרפות שלה עם תפילות הצדיקים שהם שלימות, והם מושכים תפילות החלשים, כמו ספינה של אש - קיטורן שמושכת עמה ספינה פשוטה, ולכך זה שאין לו חפץ ורצון בחיבור ואחדות, אז מידה כנגד מידה תפלתו לא תהיה מצטרפת עם תפילות צדיקים השלמים, ונבדלת ונפרדת מהם, ואז יוכר חסרונה ואין בה כוח לעלות. "ורבי יהונתן אייבשיץ כתב (יערות דבש ח"א סוף דרוש ט): "אם כן כל התפילות סובבות לתפילתן של צדיקים, ומתדבקות בתפילתן, והוא - הצדיקן שאין מסך מבדיל בינו לבין השם, על ידי תפילתו גם תפילת אחרים עולה... ועל ידי תפילתם גם תפילת אחרים עולה."

כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם

הרבי מלובביץ

רבי מנחם מנדל שניאורסון

פרשת ואתחנן נפתחת בתפילתו של משה רבנו לקב"ה שיתיר לו להיכנס לארץ ישראל. רש"י אומר ש'ואתחנן' הוא "אחד מעשרה לשונות שנקראת תפילה". בתפילות יש כמה וכמה סוגים, והתפילה המוגדרת 'ואתחנן' היא מהסוג העליון ביותר. חז"ל אומרים שהסוג הנעלה ביותר בתפילה הוא זה ש"צועק ונענה מייד" (בראשית רבה פרשה ט, ד). זו המעלה המיוחדת של תפילת בעל תשובה, שהיא נענית מייד (רמב"ם הלכות תשובה פרק ז, הלכה ז). כי מהותה של עבודת התשובה היא שברגע אחד, בתפנית אחת, האדם עובר מהמצב הנחות ביותר למצב הנעלה ביותר. על המילה 'ואתחנן' רש"י אומר: "אין חנון בכל מקום אלא לשון מתנת חנינם." שכן "אף-על-פי שיש להם לצדיקים לתלות במעשיהם הטובים, אין מבקשים מאת המקום אלא מתנת חנינם." היינו שמשה ביקש זאת מהקב"ה לא כדבר המגיע לו, אלא כ'מתנת חנינם'.

ואולם עיקר העניין של 'מתנת חנינם' הוא אצל בעלי תשובה. כי עבודת הצדיקים, המבטאת אהבה לקב"ה וקרבה אליו, נושאת בתוכה מציאות כלשהי של הצדיק, וכפי שמוסבר בתניא (פרק לה) שהצדיק אינו בטל במציאות לגמרי, אלא "הוא דבר בפני עצמו, ירא ה' ואוהבו... יש מי שאוהב". ואילו בעלי תשובה מתבטלים לגמרי, עד שאין להם מציאות משל עצמם כלל. לכן נאמר על בעלי תשובה: "מקום שבעלי תשובה עומדין, אין צדיקים גמורין יכולין לעמוד בו" (ברכות לד, ב), ועד שהם פועלים ש"זדונות נעשו לו כזכויות" (יומא פו, ב). מפני שהם מתבטלים לגמרי ממציותם ונעשים מציאות חדשה, וכלשון הרמב"ם (הלכות תשובה ב, ד): "אני אחר, ואיני אותו האיש שעשה אותם המעשים". היכולת לבטל לגמרי את המציאות האישית ולהפוך למציאות אחרת לגמרי היא בכוחו של הקב"ה, שעוזר לבעלי התשובה, והעוזר הזה הוא בבחינת 'מתנת חנינם'. לכן בעל תשובה "צועק ונענה מיד", כי אין לו שום מציאות אישית שיכולה להפריע לעליית התפילה ולהתקבלותה במרום.

מוזמנים לשיעור תורה מרתק קבוע כל שני ורביעי עם הרב יהודה בר שלום שליט"א

הדפסת, הפצת, זכית בזיכוי הרבים

מכתב אל מנהיג

דביקות בהשם – עד היכן? ואתם הדבקים בה' אלוקים חיים כלכם היום" (ד', ד') - דבקות אמיתית בקב"ה פוגשים אנו במעשה שמספרת הגמרא (ברכות ל"ב ע"ב): מעשה בחסיד אחד שהיה מתפלל בדרך. בא שר אחד ונתן לו שלום, ולא החזיר לו שלום. המתין לו עד שסיים תפילתו. לאחר שסיים תפילתו אמר לו: "ריקא! והלא כתוב בתורתכם (ד', ט'): 'רק הישמר לך ושמור נפשך', וכתוב (ד', ט"ו): 'ונשמרתם מאוד לנפשותיכם'. כשנתתי לך שלום, למה לא החזרת לי שלום? אם הייתי חותך את ראשך בסייף, מי היה תובע את המך מידי?" אמר לו: "המתן עד שאפייסך בדברים". אמר לו: "אילו היית עומד לפני מלך בשר ודם, ובא חברך ונתן לך שלום, היית מחזיר לו?" אמר ליה: "לאו". – "ואם היית מחזיר לו, מה היו עושים לך?" אמר לו: "היו חותכים את ראשי בסייף". אמר לו: "והלא הדברים קל וחומר! ומה אתה שהיית עומד לפני מלך בשר ודם, שהיום כאן ומחר בקבר, כך – אני שהייתי עומד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, שהוא חי וקיים

הרב מרדכי אליהו זצ"ל

לעד ולעולמי עולמים על אחת כמה וכמה!" מיד נתפייס אותו השר, ונפטר אותו חסיד לביתו לשלום. מקובלנו, שחסיד זה היה ר' יהודה ברבי אלעאי. ובאמת צריך להבין: מדוע ר' יהודה ברבי אלעאי סיכן את עצמו, ולא הפסיק בתפילתו? הרי על דין המשנה (ברכות ל' ע"ב): "אפילו המלך שואל בשלומי לא ישיבנו" נאמר בגמרא (שם ל"ב ע"ב): "אמר רב יוסף: לא שנו אלא למלכי ישראל, אבל למלכי עכו"ם – פוסק". והסביר רש"י: "פוסק" – שלא יהרגנו". מכאן שמותר היה לו להפסיק בתפילתו כדי שלא לסכן את עצמו!

מעשה שהיה

פעם ישב "היהודי הקדוש" מפשיסחא יחד עם תלמידיו בבית המדרש ועסקו בתורה, והנה הגיעו הם לסוגיה קשה מאוד. ההל הרבי להתעמק בלימודו, מעיין ומעיין ולא שת ליבו למה שקורה סביבו. כל אותה עת ניסו גם התלמידים את כוחם בהבנת הסוגיה אך ללא הצלחה. הם חיכו בקוצר רוח לשמוע את ההסבר לדברים מפי רבם הנערץ, אך הוא עדיין שקוע היה בעינו. אחד מבני החבורה הרגיש בינתיים את הרעב מציק לו ומסיח את דעתו. אמר לעצמו: "בוודאי יוסיף הרבי לעיין עוד זמן רב, ויכול אני בינתיים למהר לבית אמי, לחטוף לי איזה ארוחה קלה ולהשקיט את רעבוני. כעת שאני רעב ממילא אינני מצליח להתרכז כראוי ואם ימשיך הרעב להכביד, כיצד אוכל להמשיך ללמוד?"! ובמחשבה זו רץ לביתו, אכל מהר והזדרז לשוב לבית המדרש. עודנו על סף ביתו ואימו פנתה אליו בבקשה: "אנא בני! תוכל בבקשה לעלות לעליית הגג להוריד לי חבילת עצים שאוכל לחמם את הבית? אתה הרי יודע שאינני יכולה לטפס בעצמי". "אבל אמא", ענה הבחור, "עלי לשוב מיד לבית המדרש, הרבי יסיים כל רגע את עיונו ויתחיל בהסבר הדברים ואינני רוצה להפסיד את דבריו". "טוב בני, שוב ללימודך", אמרה האם, "סלח לי על שביקשתי ממך להחסיר מלימודך, אתה מבין שאני לבד ולעיתים זקוקה לעזרתך..." "כשמילותיה מלוות אותו, יצא הבן מהבית אל עבר בית המדרש. תחילה צעד במהירות מחשש שמא יפסיד משהו מדברי רבו, אך לפתע האט את צעדיו עד שעצר על מקומו בבהלה. "לשם מה אני לומד?"! שאל את עצמו שאלה נוקבת. "לאיזו מטרה אני כה ממחר אל בית המדרש? האם כדי ללמוד ולדעת עוד ועוד? וכי מה אשיג אם אוסיף לעצמי עוד ידיעות? והרי כל מטרת הלימוד היא כדי לקיים את הדברים!! והנה עתה, לא מילאתי את בקשתה של אימי האלמנה. אמנם למדתי הלכות 'כיבוד אב ואם' וההלכות שגורות על פי, אך כאשר הגיע העת לקיימן, מה עשיתי? עזבתי את אימי לבדה ולא עשיתי רצונה, האם לשם כך למדתי?! לא ולא!!" חיש מהר חזר הבן אל אימו הביתה כדי לעזור לה ולמלא את בקשתה. "הנה אמא, הנה העצים שביקשת, סליחה שלא עשיתי זאת מיד כשביקשת!"! על פניה התפשט חיוך רחב ובקורת רוח אמרה: "תודה בני, כעת שוב אל לימודך בתקווה שלא הפסדת מדברי רבך". בלב קל ושמח יצא שוב הבן אל עבר בית המדרש. "אנא ה'! זכני לשמוע את ביאורו של הרבי לסוגיה", לחש תפילה בליבו, "עזור לי שלא אאחר". בידיים רוטטות פתח את דלת בית המדרש. בחלל החדר דומיה. הרבי עודנו שקוע בלימודו. אך הנה, מיד כשנפתחה הדלת, הרים הצדיק את עיניו הקדושות מן הספר ובחיוך מאיר פנים הביט אל תלמידו הניצב בדלת. "האם ידוע לך מי מלווה אותך כעת?" שאל הרבי. הנער היתום השפיל עיניו במבוכה. חבריו התבוננו בחברם אך לא ראו עוד אדם עומד לצידו. "אמור נא", שב "היהודי הקדוש" ושאל: "איזו מצווה חשובה קיימת זה עתה, שבזכותה זכית לליווי נכבד שכזה?" והנער עדיין שותק במבוכה. "כשנכנסת הנה, ראיתי את האמורא (כינוי לחכמי הגמרא) אביי שמלווה אותך, ומיד בהיכנסו האיר את עיני ויישב את הקושיה החמורה שהתלבטתי בה שעה ארוכה כל כך, לכן אמור לי בבקשה, מה המצווה החשובה שקיימת כעת?!" אז פתח הבחור את פיו בקול חלש ונבוך וסיפר את כל הקורות אותו בשעה האחרונה. "הבנתי שטעיתי, ולכן שבתי אל אימי למלא בקשתה", סיים הבחור את סיפורו. "אכן", אמר הצדיק, "ברור כשמש למה זכית לליווי של אביי. כיון שאביי היה יתום מאביו ואמו, ושמו הוא ראשי תיבות הפסוק: 'אשר בך ירוחם יתום', ולא זכה הוא לקיים את מצוות 'כיבוד אב ואם', ולכן מאז פטירתו נוהג הוא ללוות את הזוכים להיים מצווה זו כראוי. שכו רצונו עז להצטרף אליהם ולקחת חלק במצווה חשובה זו!!"

סיפור לשבת

הרב ארנסט פ"א

מתוך [חולת חסד]

למי שיך הצדיק ?

הדרך מספרד של לפני כארבע מאות שבעים שנה אל ארץ ישראל, רוויה הייתה סכנות ופגעים שונים. החל מפגעי ואיתני הטבע המשתוללים, חיות טרף ואף שודדים. כל אלו לא הרתיעו את הגאון המקובל רבי שמעון לביא זצוק"ל (יום פטירתו י"ד באב) לעלות לחונן את עפר הארץ הקדושה. אם על דמותו העילאית של רבי שמעון לביא לא שמעתם, על השיר שהוא חיבר – אין יהודי שלא שמע ואינו מכיר: "בר יוחאי"... השיר שמושר בקהילות שונות מדי ליל שבת, בשמחות ובימים טובים, ובעיקר בהילולת רבי שמעון בר יוחאי בל"ג בעומר – בעולם היהודי כולו – חובר על ידי רבי שמעון לביא והוא מיוסד על פי חכמת הנסתר. בדרכו לארץ הקודש עברו על רבי שמעון תלאות רבות, במהלך הדרך אף נשבה על ידי ערבים ברברים, ורק לאחר ניסים ונפלאות הצליח להיחלץ מהם ולהמשיך במסעו. אבל מה שלא עשו טרדות הדרך מספרד לארץ ישראל – עשו בני טריפולי לרבי שמעון, שלא במתכוון. וכך מתאר הגאון רבי חיים יוסף דוד אזולאי (החיד"א) בספרו "שם הגדולים" [בתרגום חופשי]: כאשר הגיע רבי שמעון לביא בדרכו מספרד לארץ ישראל לבני טריפולי ולוב, נוכח לדעת שאינם יודעים לקיים תורה ומצוות כהלכתם, הבורות פשטה בהם בצורה שרוב מניין ובניין לא ידעו אפילו לקרוא כמו שצריך. הם קיימו מה שזכרו מאבותיהם, זיכרון שכמובן הלך ופחת מדור לדור, וכמעט נשתכחה מהם תורה. לבו של רבי שמעון לא עמד בצער הזה. קהילה גדולה של יהודים טובים שרוצים לעבוד את הבורא יתברך ואין בהם אחד שיודע להדריך ולכוון?!... בו במקום עצר את מסעו לארץ ישראל, תקע את אהלו במשך שלושים ותשע שנים בטרפולי – ופרס חסות תורנית על לוב כולה. קץ כל אדם לא פסח גם על רבי שמעון, ואם כי זכה לאריכות ימים ושנים מופלגת, בכל זאת הגיע זמנו להיפטר מן העולם, ובני טריפולי נהגו בו בכבוד גדול והוא נקבר בשכונת "אל דאהרה" בעיר. שכונה זו נודעה בקיבוץ גדול במיוחד של יהודים שראו לעצמם זכות שציונו של הצדיק שהציל את חייהם ברוחניות ישכון בתוכם. שנים רבות חלפו מפטירתו, ואז קפצה על היהודים חמתם של בני ישמעאל. הערבים החליטו שאם היהודים עולים לציונו של רבי שמעון, מתפללים ורואים ישועות, כנראה שהמקום הזה "שווה משהו". הם הודיעו שבמקום טמון אחד ה'קדושים' שלהם והם תובעים בעלות על המקום. היהודים כמובן נאבקו בכל דרך חוקית להוכיח שבמקום נמצא רבם ומורם לפני שנים רבות, ואף ידעו לספר על דמותו וחיי פרטים רבים, בעוד שהישמעאלים גמגמו על מסורת עמומה של איזה 'נביא' שלא ידעו לומר עליו מאומה מלבד שם ש'הלבישו' לו לצורך העניין. אבל כיון שהדברים הגיעו למושל העיר, שהיה ערבי אף הוא, הוחלט שיש לפתוח את הקבר ולראות מי מצוי בתוכו. אם יהודי קבור שם – הרי שאת גופו תעטוף טלית, ואם מוסלמי יהיה שם – יהיו אלו תכריכים בלבד. בלית ברירה הסכימו היהודים לפתרון שנכפה עליהם, למרות שלבם בכה בקרבם למחשבה שקברו של אותו קדוש יחולל. הערבים הגיעו ביום המיועד ופתחו את הקבר שנכרה לפני שנים רבות, לפליאתם כי רבה שכב רבי שמעון בטלית מצויצת כשכל גופו שלם ותואר פניו מבהיק כמלאך אלוקים בעת שֶׁ נָתַן... פחד אלוקים נפל על הרשעים והם הסתלקו מן המקום בבושת פנים.

רפורמי מציג את הילדים שלו בפני השכן שלו. הבן הראשון הוא מסטר בכלכלה. השני דוקטור למשפטים. השלישי פרופסור לכימיה אורגנית. הרביעי דוקטור לדקדוק, והחמישי הוא גנב שואל אותו השכן: למה אתה לא מגרש אותו מהבית? תשובה: כי הוא היחיד שמכניס כסף הביתה! וכל השאר מובטלים

אוצר מתנת חינוך

מדוע לא ביקש משה להיכנס לארץ ישראל בזכות מעשיו אלא כמתנת חינוך. מהי כוחה של תפילה ובאיזה אופן יש להתפלל ולבקש מהשם בכדי להמשיך שפע מהמקומות הגבוהים והנשגבים ביותר... - הפרשה מלאה תוכן. במרכז הפרשה - עשרת הדיברות השניות. משה רבינו חזר על כל התורה, אז חזר גם על מעמד הר סיני. בפרשת 'ואתחנן' יש גם את מה שאנחנו לומדים, "שמע ישראל", פרשת 'שמע'. בפרשת 'שמע' יש את המצווה של "ושיננתם לבניך, ודברת בם", "מצוות לימוד התורה. וכן האר"י בפרשה זו [מאריך להסביר את כל העניין של מצוות לימוד התורה, מצוות תלמוד תורה. איך צריך להיות לימוד התורה, איך האדם צריך ללמוד, מה הכוונות של כל לימוד ולימוד. התחלת הפרשה נוגעת במשהו אישי של משה רבינו. "ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר. משה רבינו היה יכול לבוא בטענות גדולות מאוד לקב"ה. אבל משה רבינו לא הולך בכיוון הזה. אנחנו כל הזמן חושבים שמגיע לנו משהו. בפרט אם אדם עושה איזה מצווה, הוא אומר ריבונו של עולם - תיראה מה עשיתי בשבילך, נו, איפה? אני רוצה קצת לראות, ומה הוא רוצה לראות? גשמיות. בשבילו זה האות והמופת. האותות והמופתים שלו זה עניינים גשמיים. אם לא זו משהו בגשמיות, הוא לא מרגיש שהוא עשה משהו. משה רבינו פניו לא לכוונות הגשמיים. וגם לא אומר לקב"ה בחצי מילה שמגיע לו משהו. כלום לא מגיע לו. "ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר". משה רבינו שפך תפילות להשם כמניין ואתחנן. תקט"ו תפילות, חמש מאות וחמש עשרה כמניין תפל"ה, תפילה ישרה, גם ישר"ה עולה כמניין חמש מאות וחמש עשרה. כלומר, משה רבינו לא התייאש.

הרב עובדיה יוסף זצוק"ל

מגלים ביחד את פרשת השבוע

פרשת השבוע

הלכה שבועית

צביעת המפה בשבת.

יסוד איסור צביעה בשבת, שהיא אחת המלאכות שנאסר עלינו לעשותה ביום השבת. - דברי בעל ספר יראים כתב רבינו אליעזר ממין בספר היראים (סי' עדר), שהאוכלים מן הפירות הצובעים, כמו תותים או רימונים, זיהרו שלא יצבעו את המפות והסדינים. ואף על פי שהוא מקלקל (כלומר, אדם העושה כן, אין כוונתו ליפות ולצבוע את המפה, אלא אדרבא, הוא מלכלך את המפה במעשיו), מכל מקום, יש בדבר איסור מדרבנן (שרבותינו גזרו אף על מלאכה שהוא מקלקל בה). עד כאן דברי בעל ספר יראים. כתב מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל, שמאחר והיראים פסק כן להלכה, ובקלות אפשר להיזהר בדבר, והרי יש כאן חשש איסור בשבת, לכן יש להיזהר ולהחמיר כדברי היראים, שלא לנגב את הידיים במפית, כאשר המפית נצבעת מחמת כן. (יביע אומר ח"ד סימן

משה לא משלים עם כך שלא יכנס לארץ, ומתחנן לפני ה' להתיר לו להיכנס. אך הדבר היחיד שנתן לו הוא לעלות על הר גבוה ולראות את הארץ בעיניו. משה מצוה את העם על חשיבות שמירת התורה וחקיקה - בלא להוסיף או לגרוע, ופירת מארעות המדבר, עליהם יש לספר לדורות הבאים. הם מצווים לזכר את מעמד הר סיני והאסור החמור על עבודה זרה.

כאן מקים משה את אשר ציווה בפרשת מסעי - ומבדיל שלוש ערי מקלט בצד המזרחי של הירדן. משה אוסף את ישראל וחוזר בפניהם על עשרת הדברות (השוו לפרשת יתרו). הוא מצוה אותם לשמר עליהם ועל שאר המצוות, ומסכם בפסוק המכר "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד."

סעיף ג - 'כשם שאסור לקבל לשון הרע אם שמע מאחד, כך הדין אם שמע משניים או יותר. ואפילו סיפרו לו דבר שאין נעשין המספרים רשעים בגלל שסיפרו אם הסיפור אמת, בכל אז אסור להאמין ולהחליט שזה אמת, כיון שלא חל שם עדות רק בבית דין.

אבל חוץ לבית לא. ואם סיפרו שקר מחוץ לבית דין לא נקראים עדי שקר, אלא מוציאי שם רע סתם. וכל זה להחליט, אבל לחוש, מותר אפילו שמע רק מאחד. סעיף ד - 'והוא הדין אם יצא קול על אחד שעשה מעשה או דיבר דבר שלא כראוי לפי התורה, בין אסור קל בין איסור חמור, אסור לקבל להאמין לזה, אלא רק לחוש עד שיתברר הדבר. ועל אחת כמה וכמה שזיהר מאוד אם רוצה לספר לאחרים, שלא יתכוון להעביר את הקול הלאה ולגלותו יותר.

הלכות - החפץ חיים

לשון

לא לקרוא בשעת תפילה וקריאת התורה

שבת שלום